

**UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO
PRAHA**

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2013–2016

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Roman Brázdil

Činnost Mezinárodního Červeného kříže

Praha 2016

Vedoucí bakalářské práce: PaedDr. František Parkan

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2013-2016

BACHELOR THESIS

Roman Brázdil

Activities of the International Red Cross

Prague 2016

The Bachelor Work Supervisor: PaedDr. František Parkan

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Roman Brázdil .....

Poděkování

Děkuji PaedDr. Františku Parkanovi za odborné vedení bakalářské práce a poskytnutí cenných podnětů a připomínek při jejím zpracování. Děkuji také Mgr. Michaele Stýblové, ředitelce Oblastního spolku Českého červeného kříže ve Zlíně, za cenné rady a poskytnutí písemných materiálů. Děkuji také Ing. Jitce Micháلكové za pomoc při jazykové a stylistické úpravě práce.

Anotace

Cílem této práce je přiblížit čtenáři události předcházející vzniku Červeného kříže a jeho činnost. V první části jsou popsány bitvy, které měly rozhodující vliv na vznik této organizace, včetně obětavosti osobností, které se podílely na jejím založení. Následuje kapitola, která je věnována Mezinárodnímu humanitárnímu právu, přijetí Ženevských úmluv a Dodatkových protokolů. Tato kapitola se věnuje užití humanitárního práva v soudobých válečných konfliktech. Dále jsou popsány činnosti a pomoc, kterou se v současnosti tato organizace zabývá. Poslední část se zabývá historií Československého červeného kříže od jeho založení až dodnes a činnosti oblastního spolku ve Zlíně.

Klíčová slova

Český červený kříž, Československý červený kříž, dorost Červeného kříže, Mezinárodní humanitární právo, Mezinárodní výbor Červeného kříže, Oblastní spolek.

Annotation

The aim of this paper is to explain the events preceding the creation of the Red Cross and its activities. The first part describes the battle, which had a decisive influence on the formation of the organization, including the dedication of personalities who have contributed to its establishment. The next chapter is devoted to international humanitarian law, the Geneva Conventions and Additional Protocols. This chapter covers the use of the law in contemporary armed conflicts. The following describes the activities and assistance, which is currently engaged in this organization. The last part deals with the history of the Czechoslovak Red Cross from its founding to the present day and the activities of the regional association in Zlin.

Keywords

Czech red cross, Czechoslovak red cross, young of Red cross, International Committee of the Red Cross, International humanitarian law, regional association.

ÚVOD.....	8
1 HISTORIE MEZINÁRODNÍHO ČERVENÉHO KŘÍŽE	10
1.1 Události předcházející vzniku Červeného kříže.....	14
1.2 Založení mezinárodního výboru červeného kříže	14
2 MEZINÁRODNÍ ČERVENÝ KŘÍŽ JAKO SUBJEK HUMANITÁRNÍHO PRÁVA.....	20
2.1 Současná praxe humanitárního práva	27
3 ČINNOST ČERVENÉHO KŘÍŽE VE SVĚTOVÝCH KONFLIKTECH	30
4 ČINNOST ČERVENÉHO KŘÍŽE U NÁS.....	34
4.1 Historie Českého červeného kříže	34
4.2 Oblastní spolek ČČK ve Zlíně	41
4.3 Práce s mládeží a vzdělávací činnost Červeného kříže	44
ZÁVĚR	49
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	51
SEZNAM ZKRATEK	53
SEZNAM OBRÁZKŮ	54

ÚVOD

Mezinárodní červený kříž je nezisková organizace, která existuje ve 189 státech světa, jeho hlavním sídlem je švýcarská Ženeva. Poskytuje humanitární pomoc a lékařskou péči v místech zasažených např. přírodní katastrofou, válečnými konflikty nebo chudobou, atd. Jeho mottem je „*the power of humanity*“ (síla lidskosti).

Jeho hlavním úkolem je dohled nad dodržováním mezinárodního humanitárního práva. Pomáhá politickým rukojmím, obětem trpícím mezinárodními konflikty a občanskými válkami. Chrání civilní obyvatelstvo i vojáky, pomáhá civilistům na území zasaženém válkou, válečným zajatcům, civilistům drženým jako rukojmí a raněným. V případě rozdělení rodin těmito událostmi jim poskytuje kontakt a zajišťuje pátrací akce po nezvěstných lidech.

Podstatou Mezinárodního Červeného kříže jsou čtyři Ženevské konvence (1949) a Dodatkové protokoly (1977). Za jejich dodržování, aktualizaci a šíření je zodpovědný Mezinárodní výbor Červeného kříže, který se skládá z 25 občanů Švýcarska.

Dobrovolná služba, humanita, jednota, nestrannost, neutralita, nezávislost a univerzálnost je sedm zásad Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce.

Po všech hrůzách, které se v minulosti děly hlavně ve spojitosti s válkami, by se dalo předpokládat, že to nejhorší má svět za sebou a že se z toho lidstvo poučilo a dospělo. Ale jak ukazuje poslední dění ve světě, zjevně tomu tak není. Dokud se tedy cestou mírových sil nepodaří ze života obyvatel naší planety úplně odstranit války, zůstane naléhavým úkolem humanitárních organizací zlepšit osud lidí, kteří se mohou stát obětí ozbrojených konfliktů. Jedním z důležitých prostředků dosažení tohoto cíle je mezinárodní humanitární právo, mezi jehož nositele Červený kříž bezesporu patří. A tak je potřeba připomenout, že se většina států zavázala dodržovat jeho zásady, aby se neopakovaly špatné události, které se již kdysi odehrály.

Pracuji jako voják z povolání a i mě samotného se při výkonu mého povolání dotýká dodržování mezinárodního humanitárního práva. S pracovníky Českého červeného kříže se tedy setkávám, a některé členy i znám. S činností této organizace se setkávám nejenom při práci, ale zejména na různých volnočasových akcích, kde zajišťují zdravotní péči. Proto při výběru tématu bakalářské práce jsem se rozhodl pro tuto mezinárodní organizaci. V první kapitole se věnuji historii Červeného kříže včetně událostí předcházejících jeho vzniku a následující kroky vedoucí k jeho založení. Dále popisuji zásady humanitárního práva, kterými se Červený kříž řídí. V kapitole 3 se věnuji samotné úloze této organizace ve světě. Poslední kapitola se zabývá historií Červeného kříže u nás a činností Oblastního spolku Červeného kříže ve Zlíně, který se od dob svého založení mimo pomoc sociálně slabým a potřebným věnuje převážně vzdělávání svých členů a odborné i laické veřejnosti. K prioritním oblastem vzdělávání patřila od počátku výuka první pomoci a ošetřovatelství. Toto město jsem si vybral, protože jsem se zde narodil.

1 HISTORIE MEZINÁRODNÍHO ČERVENÉHO KŘÍŽE

Lidstvo si za dobu své existence prošlo řadou válečných konfliktů a šarvátek. Zatímco některé země jako Čína, Egypt, Indie, Řím a další vyspělejší národy si potřebu ošetřovat raněné uvědomovaly a konaly tak i co se týká nepřátel, byly konflikty, kde se tak bohužel nedělo. Ti co prohráli, utekli a vítězná strana prostě postupovala dál nehledě na raněné, které čekala jen pomalá bolestivá smrt, pokud se nenašli občané okolních vesnic, kteří by se o ně postarali.

Ve Svaté zemi a v Evropě pak postupně začaly vznikat církevní a rytířské řády, které se zabývaly péčí o raněné, a dokonce vyjížděly do válečných konfliktů za tímto účelem. Jako příklad si můžeme uvést křížové výpravy a řád Johanitů. S rozvojem měst se od 13. století postupně začaly zřizovat nemocnice pod správou právě těchto řádových sester.

Také začaly vznikat dohody a úmluvy mezi znesvářenými stranami o zacházení se zajatci a poskytování jim lékařské pomoci proto, aby se stejného zacházení dostalo jejich vlastním vojákům. Dříve se totiž takovéto péče dostávalo jen cenným zajatcům, ze kterých vyplývalo slušné výkupné. Uvádí se, že od roku 1581 až do 1864 bylo uzavřeno na 91 dohod o vydávání a ošetřování zajatců. Jedním z autorů, který se zabýval tímto tématem ve svém díle *Tři knihy o právu válečném*, byl slavný holandský právník a zakladatel mezinárodního práva Hugo Grotius.¹

V roce 1673 byla uzavřena smlouva mezi Francií a nizozemskými válečnými stavy o vydávání lékařů bez výkupného. V roce 1675 byla ve Štrasburku podepsána dohoda o nepoužívání upravené munice, což bylo poprvé, kdy byla podepsána dohoda tohoto typu z hlediska lidskosti. Později se podobné smlouvy a dohody uzavíraly téměř automaticky, např. v roce 1689 mezi Francií a Španělskem. V roce 1709 byla řešena otázka ochrany sanitního personálu. tzv. Aschaffenburgská úmluva z roku 1743, kterou uzavřeli angličtí a francouzští vojevůdci po bitvě u Dettingen, ve které se obě strany zavázaly, že se budou starat o raněné a nemocné a umožní jim na vlastní útraty si opatřit

---

¹ ŠVEJNOHA, Josef. *Historie Mezinárodního Červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2008, 151 s. ISBN 978-80-87036-28-0.

lékařskou péči. „*Podobná ustanovení byla i v tzv. smlouvě braniborské.*“² Někdy docházelo i k výměně seznamů padlých a raněných. Postupně se začalo víc a víc šířit přesvědčení, že se ranění nemají považovat za bojovníky. „*Jan Leberecht Schmucker, generální chirurg vojska pruského krále, usiloval o neutralizování nemocnic. V roce 1800 předložil rakouskému generálovi Krayovi francouzský generál Moreau z popudu chirurga Percyho návrh úmluvy péče o raněné, která se svým obsahem hodně podobala první Ženevské úmluvě.*“³ V 18.stol, se otázkou zlidštění války zabýval i francouzský filosof Jean Jacques Rousseau ve svém díle – Společenská smlouva, ve které popisuje, že ve válečném konfliktu proti sobě stojí státy a lidé jsou jen nástrojem státu na svou obranu, ale jakmile zbraně odloží nebo se vzdají, nemělo by jim být usilováno o život. Stále více se objevovaly snahy o zlepšení péče o oběti válek. Za napoleonských válek byl francouzský lékař Jean Philippe Graffenauer zastáncem uzavření smlouvy o neutralitě nemocnic, ale věděl, že svět ještě nedospěl k tomuto stupni lidství. Podobných zastánců bylo několik a nemusíme chodit daleko, např. hlavní chirurg Napoleonovy armády **Jean Dominiq Larrey**. Ten se snažil o zlepšení péče zraněných v těchto konfliktech a byl mj. tvůrcem vozíku na odvoz raněných. Byl také autorem mnoha nových operačních zákroků, zavedl omývání ran solným roztokem a převazy. Nejen přístup lékařů, ale i přístup civilního obyvatelstva se změnil tak, že na bojišti se přestalo rozlišovat mezi raněnými svými a nepřátelských vojáků. Ale nejen v Evropě docházelo ke změnám přístupu, co se týká péče o raněné. „*Z roku 1863 z období války Severu proti Jihu pochází tzv. „Lieberův kodex“ určený pro vojáky z armády Severu.*“⁴

Dá se říci, že vzniku Červeného kříže (ČK) předcházely 3 války a to: švýcarská válka se Sonderbundem, Krymská válka a francouzsko-rakousko-italská válka se slavnou bitvou u Solferina.⁵

---

² ŠVEJNOHA, Josef. *Historie Mezinárodního Červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2008, s. 16. ISBN 978-80-87036-28-0.

³ Tamtéž, s. 17.

⁴ Tamtéž, s. 18.

⁵ ŠVEJNOHA, Josef. *Historie Mezinárodního Červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2008, 151 s. ISBN 978-80-87036-28-0.

- **Švýcarská válka se Sonderbundem**

V podstatě šlo o občanskou válku, která je významná tím, že zde došlo k prvnímu uplatnění humanitárních zásad ve válce, o které se postaral velitel švýcarské armády generál **Henri Guillaume Dufour**. Ten vydal řadu nařízení, ve kterých například bylo, že se vojáci nemají dopouštět odplat a pokud skončí boj, šetřit přemožené a pokud vojska nepřítele byla vytlačena, tak jim poskytnout zdravotní péči. Apeloval také na to, aby nebyla vztáhnuta ruka na ženy, děti a duchovní. Nakonec celý konflikt skončil po 25 dnech a to prakticky bez prolití krve.

- **Krymská válka**

Šlo o střet Ruska s Anglií, Francií, Tureckem a Sardinii a o přístup ke středomořským úžinám. Na obou stranách se objevili lidé, kteří nezávisle na sobě chtěli pomoci zlepšit podmínky pro trpící zraněné vojáky v tomto konfliktu. Na straně ruské armády to byl chirurg **Nikolaj Ivanovič Pirogov** a skupina ošetřovatelek v čele s **Dášou Sevastopolskou** a na straně anglické armády **Florence Nightingalová** se skupinou anglických dobrovolných ošetřovatelek a **Mary Seacoleová**.

Pirogov využil svých zkušeností vojenského chirurga a podobu deseti měsíců ve dne v noci sloužil raněným a to i přímo v bojové vřavě. Jako první na bojišti organizoval dobrovolné zdravotnice a na odsunových cestách zřizoval zdravotnické stanice.⁶

Když se Florence dočetla v novinách, v jakých otřesných podmínkách přežívají ranění, neváhala a rozhodla se pomoci. Pečlivě vybrala 24 sester a společně se vydaly do Istanbulu, kde ve vojenských kasárnách našly 18000 raněných a nemocných v hrozných podmínkách. Florence v krátkém čase zorganizovala skvělou nemocniční službu, a nejednalo se jen o zdravotní péči, ale také o jídlo a teplo. Vojáci ji zbožňovali a přezdívali ji „dáma s lampičkou“. Florence spávala jen 4 hodiny denně, což mělo za

---

⁶ ŠVEJNOHA, Josef. *Historie Mezinárodního Červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2008, s. 151. ISBN 978-80-87036-28-0.

následek její onemocnění cholerou. Nakonec se ale uzdravila a ve své práci pokračovala.⁷

Tito dva lidé položili základy dobrovolné ošetrovatelské péči o raněné a nemocné vojáky na bojišti. A dokázali tak, že taková péče jde zorganizovat. Ke vzniku mezinárodní dobrovolné zdravotnické organizaci již scházela poslední věc a tou byla osoba **Henriho Dunanta**.

- **Bitva u Solferina**

Jde o francouzsko-rakouskou válku o italská území. Bitva, která nás nejvíce zajímá se odehrála **24.června 1859** u italského městečka Solferino. Historie udává, že to byla nejkrutější bitva ve své době, což dokládá i číslo padlých a raněných, kterých bylo více než 40 000. A proč je zrovna tento konflikt tak důležitým v historii Červeného kříže? Bylo to osobou **Henriho Dunanta**, který se na místě bitvy ocitl shodou okolností.

Když tento švýcarský obchodník zjistil, že se o raněné vojáky prakticky vůbec nikdo nestará, tak neváhal a sám se chopil iniciativy a bez ohledu na příslušnost raněných vojáků je začal po tři dny a noci sám ošetřovat. Začal organizovat práce, odvoz raněných, zřizování provizorních ošetroven a nemocnic a zajišťoval zdravotnický materiál.⁸

Do této práce se zapojil i další člen tzv. „výboru pěti“, ženevský lékař **Louiss Appia**.

Později byli oba za svou obětavou pomoc raněným po této bitvě vyznamenáni italským králem Řádem svatého Mořice a Lazara.⁹

---

⁷ ŠVEJNOHA, Josef. *FLORENCE NIGHTINGALOVÁ: zakladatelka dobrovolné ošetrovatelské péče*. [online]. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2004 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenkykruz.eu/cz/edicehnuti/florence.pdf>

⁸ DUNANT, Henri. *Vzpomínka na Solferino*. [online]. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2004 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: http://www.cervenkykruz.eu/cz/mhp_knihovna/solferino.pdf

⁹ ŠVEJNOHA, Josef. *Červený kříž a Červený půlměsíc*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Český červený kříž, 2006, 50 s. ISBN 80-254-4768-5.

1.1 Události předcházející vzniku Červeného kříže

Když se Dunant vrátil do Ženevy, jediná věc, která mu ležela na srdci, bylo, co je třeba udělat proto, aby se již podobné hrůzy neopakovaly. V té době se dozvěděl o zkušenostech Pirogova a Florence Nightingalové z Krymské války. Neváhal a odjel do Paříže, kde se pokoušel vést aktivní propagandu za své humanitní ideje. Vzbudil sice zájem, ale ne takový, který by něco změnil. Proto se rozhodl změnit svou taktiku a napsal knihu **Vzpomínky na Solferino**, kterou vydal vlastním nákladem **8. listopadu 1962**. Tato kniha měla obrovský ohlas. Z těch významnějších to byly ohlasy od **Gustava Moyniera** dalšího člena budoucího „výboru pěti“ a **Florence Nightingalové**, ale také samotného císaře **Napoleona III.** Ovšem samotné vydání knihy i přes její ohlas by patrně nic nezměnilo, a tak se Dunant rozhodl svou knihu poslat nebo ji osobně doručit evropským panovníkům, státníkům a vojevůdcům, s tím, že v jejím závěru navrhl založit mezinárodní dobrovolnou organizaci na pomoc raněným vojákům a uzavření mezinárodní dohody na její ochranu.¹⁰

1.2 Založení mezinárodního výboru červeného kříže

Tento impuls vzešel ze ženevské instituce Společnost pro veřejné blaho, jejímž prezidentem byl Gustav Moynier. Ten ji nabídl Dunantovi jako základnu pro realizaci jeho humánních myšlenek. A tak dne **9. února 1863** na schůzi této Společnosti byla jmenována 5-členná komise, která se měla celou záležitostí zabývat. „*Tak se zrodil legendární „výbor pěti“ do něhož byli zvoleni: právník **Gustave Moynier**, lékaři **Louis Appia**, **Théodore Maunoir**, voják generál **Henri Guillaume Dufour** a spisovatel **Henri Dunant.***“¹¹

---

¹⁰ ŠVEJNOHA, Josef. *HENRI DUNANT: zakladatel mezinárodního hnutí Červeného kříže*. [online]. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2004 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/edicehnuti/dunant.pdf>

¹¹ ŠVEJNOHA, Josef. *Historie Mezinárodního Červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2008, s.18. ISBN 978-80-87036-28-0.

Obrázek 1: Výbor pěti

Zdroj: http://www.cervenýkriz.eu/cz/edicehnuti/Historie_MCK.pdf

V této době Dunant napsal a vydal další knihu „**Mezinárodní bratrství a pomoc v době války**“.

- **Konference v Ženevě**

Této konference, která se konala ve dnech **26. – 29. Října 1863** se zúčastnilo 36 zástupců z 16 evropských států. Delegáti nakonec přijali **Rezoluci konference**. Heslem této organizace bylo „**Milosrdství mezi zbraněmi**“. Na této konferenci byl fakticky založen **Mezinárodní výbor Červeného kříže (MVČK)**, který ale tento název začal používat až roku **1876**.

Prvním krokem mělo být zakládání pomocných společností pro ošetřování raněných v jednotlivých zemích.¹²

První použití pásky s červeným křížem bylo v tzv. dánské válce, která vypukla **1. února 1864**. Na obě strany byli vysláni delegáti, ale byli přijati rozdílně, což plynulo z neúplného pochopení role této organizace a absenci nějakých zaběhlých postupů či úmluvy, která by osvětlovala průběh jejich působení při konfliktech.

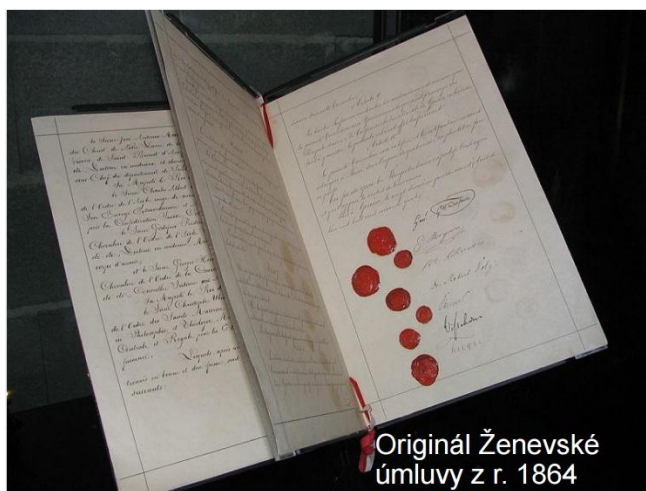
---

¹² ŠVEJNOHA, Josef. *Historie Mezinárodního Červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2008, s.18. ISBN 978-80-87036-28-0.

A proto byla na **6. června 1864** svolána diplomatická konference. Ta začala o dva dny později a v jejím průběhu byl sestaven definitivní text první Ženevské úmluvy.

Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných v polních armádách tak byla podepsána zplnomocněnci zastupujících států **22. srpna 1864**. Ještě do konce téhož roku se připojilo dalších 10 zemí, a postupně se přidávaly další a další státy.

Obrázek 2: Ženevská úmluva

Zdroj: <http://www.cervenykruz.eu/cz/mhp/Mezinarodni-humanitarni-pravo.pdf>

K první zkoušce této úmluvy a ke schopnostem této organizace došlo hned v roce **1866** při prusko-rakousko-italské válce. A Červený kříž v ní obstál na jedničku. Dokonce došlo na první případ mezinárodní materiální humanitární pomoci v dějinách ČK.

- I. Mezinárodní konference ČK v Paříži 26.-31. srpna 1867**
- kde bylo potvrzeno jako hlavní sídlo organizace Ženeva.
- II. Mezinárodní konference ČK v Berlíně v roce 1869**
- shrnutí dosavadní práce ČK, usnesení o vydávání Bulletinu 1x/3měs.,
založení **ústřední pátrací agentury MVČK**.¹³

¹³ ŠVEJNOHA, Josef. *Červený kříž a Červený půlměsíc*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Český červený kříž, 2006, 50 s. ISBN 80-254-4768-5.

- **Znak červeného kříže, půlměsíce a krystalu**

Před tím než byl tento znak oficiálně uznán, používaly státy různé barevné vlajky např. Francie červenou, Španělsko žlutou atd. Ale toto označení nemělo žádnou ochranu od nepřítele. A proto se na ustavující konferenci Mezinárodního Červeného kříže (MČK) rozhodlo, že znakem bude červený kříž na bílém pozadí (obrácená podoba švýcarské vlajky).

Obrázek 3: Vlajka Červeného kříže

Zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mezinárodní_červený_kříž

V roce 1876, kdy Balkán opět zasáhla jedna z válek, prohlásilo Turecko, že tento znak bude uznávat, ale z důvodů, že by označení tímto znakem uráželo cítění Turků samotných, budou užívat znak **červeného půlměsíce (ČP)**. Ostatní státy toto rozhodnutí přijaly a tak se později pod toto označení přidaly další arabské země.¹⁴

Obrázek 4: Vlajka Červeného půlměsíce

Zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mezinárodní_červený_kříž

---

¹⁴ ŠVEJNOHA, Josef. *Historie Mezinárodního Červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2008, s.18. ISBN 978-80-87036-28-0.

V současnosti existuje 186 národních společností Hnutí ČK a ČP z nichž 153 užívá znaku kříže, 32 znaku pŕlměsíce a 1 národní společnost v Izraeli pak znak tzv. červeného krystalu přidaného v roce 2005.

Obrázek 5: Vlajka Červeného krystalu

Zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mezinárodní_červený_kříž

Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného pŕlměsíce (MH ČK a ČP) má tři složky a tím jsou: Mezinárodní výbor Červeného kříže, národní společnosti a Mezinárodní federaci společností Červeného kříže a Červeného pŕlměsíce.

MVČK se sídlem v Ženevě se zaměřuje na ozbrojené konflikty, ať už se jedná o pomoc obětem, pátrání po pohřešovaných a to nejen ve válkách, ale i při přírodních katastrofách. Dohlíží na dodržování a šíření informovanosti o mezinárodním humanitárním právu (MHP) mezi obyvatele států. Má status pozorovatele OSN. Navštřevuje uvězněné osoby v souvislosti s konflikty a sleduje, jak je s nimi zacházeno.

Národní společnosti ČK, ČP a Davidovy hvězdy jsou občanskými pobočkami hnutí, která působí ve 188 státech. Podmínkou je, že musí být uznány příslušnou vládou a MVČK. Tyto společnosti poskytují obyvatelům sociální, humanitární a zdravotní služby. Věnují se vzdělávací činnosti mezi obyvateli daného státu výukou poskytování první pomoci, zdravotní výchovy a šíří znalost MHP. Vedou pobočky Pátrací služby ČK. Již od roku 1960 se ČSČK angažuje v dobrovolném dárcovství krve. V roce 1964 byli poprvé oceněni mnohonásobní bezpřispěvkoví dárci.¹⁵

¹⁵ Český červený kříž. [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu>

Obrázek 6: Ocenění pro bezplatné dárce krve

Krupěj krve

Uděluje se za první odběr.

Předává se na transfúzní stanici.

Zlatý kříž ČČK 3. třídy

Uděluje se za **80** odběrů.

Bronzová medaile Prof. MUDr. Jana Jánského

Uděluje se za **10** odběrů.

Zlatý kříž ČČK 2. třídy

Uděluje se za **120** odběrů.

Stříbrná medaile Prof. MUDr. Jana Jánského

Uděluje se za **20** odběrů.

Zlatý kříž ČČK 1. třídy

Uděluje se za **160** odběrů.

Zlatá medaile Prof. MUDr. Jana Jánského

Uděluje se za **40** odběrů.

Plaketa ČČK Dar krve – dar života

Uděluje se za **250** odběrů.

Zdroj: <http://www.cervenyriz.eu/cz/ocenovani.aspx>

Mezinárodní federace společností ČK a ČP (MF ČK a ČP) sdružuje a podporuje národní společnosti a sídlí také ve švýcarské Ženevě. Na rozdíl od MVČK se MF ČK a ČP zaměřuje pouze na problémy vzniklé mimo místa zasažené ozbrojenými konflikty, např. přírodní katastrofy nebo hladomory.

2 MEZINÁRODNÍ ČERVENÝ KŘÍŽ JAKO SUBJEK HUMANITÁRNÍHO PRÁVA

Jak jsem již psal výše, první ozbrojené konflikty nebyly ničím vázány a povinovány. Tím trpěli občané a hlavně zranění vojáci na straně, která prohrála, jelikož o ty se nikdo nepostaral, protože ani nemusel. Touhle skutečností se zabýval i holandský právník a diplomat Hugo Grotius a před ním i další právníci a filozofové. Jako příklad si můžeme uvést princip vývoje války mezi státy z 18. století, který formuloval Jean Jacques Rousseau: „*Válka není v žádném případě vztah člověka k člověku, ale vztah mezi státy, ve kterém jsou jednotlivci nepřáteli pouze náhodou; ne jako lidé, dokonce ani jako občané, ale jako vojáci (...). Protože cílem války je zničit stát nepřítele, je legitimní zabít jeho obránce dokud mají zbraně v rukou; jakmile je však odloží a vzdají se, přestávají být nepřáteli nebo představiteli nepřítele a opět se stávají běžnými lidmi a již není legitimní odnímat jim život.*“¹⁶

Když už ozbrojenému konfliktu nelze zabránit, jak alespoň zmírnit jeho dopad? Tato snaha se objevovala již v minulosti, ale neměla valný úspěch. Ten přineslo až přijetí **Ženevské úmluvy o zlepšení osudu raněných v polních armádách** v roce 1864, čímž byl položen základ mezinárodních smluv o způsobu a pravidlech vedení válek. Přestože měla jen 10 článků, stala se významnou událostí v dějinách Mezinárodního humanitárního práva (MHP). V rámci těchto jednání bylo také schváleno užívání jednotného znaku – **červeného kříže v bílém poli**, včetně upozornění o jeho zneužití, které by ohrozilo celý systém. Což vedlo k regulování jeho používání.

V roce 1899 došlo k prvnímu rozšíření úmluv a to o námořní konflikty. Po první světové válce a především po zkušenostech z jejího průběhu bylo do úmluv roku 1929 přidáno zacházení s válečnými zajatci. Bohužel druhý návrh MVČK na ochranu internovaných civilních obyvatel přijat nebyl. To že to byla velká chyba, ukázala druhá světová válka a nacistické vyhlazovací koncentrační tábory. Až na konci války se podařilo delegátům ČK vstoupit do těchto táborů.

---

¹⁶ BÍLKOVÁ, Veronika (ed.) a Marek JUKL (ed.). *Mezinárodní humanitární právo: odpovědi na vaše otázky*. Praha: Český červený kříž, c2009, s.7. ISBN 978-80-87036-37-2.

„Po druhé světové válce, v níž 50 % obětí tvořily civilní osoby a která byla prováděna mimořádnými zločiny Německa a Japonska, byly na Diplomatické konferenci v Ženevě nově formulovány čtyři Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů (z 12. 8. 1949, kdy je podepsala také ČSR) ve znění dodnes platném.

Jejich smluvními stranami je 192 států (OSN 191). K 1.5.2015: 196 států (OSN 193).“¹⁷

Systém hlavních smluv MHP je dnes tvořen těmito instrumenty:

- 1864** Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli
- 1868** Petrohradská deklarace (zákaz užívání určitých projektilů ve válce)
- 1899** Haagské úmluvy o zákonech a obyčejích pozemní války a o úpravě zásad Ženevské úmluvy z roku 1864 pro námořní válku
- 1906** Revize a úprava Ženevské úmluvy z roku 1864
- 1907** Revize Haagských úmluv z roku 1899 a přijetí nových úmluv
- 1925** Ženevský protokol o zákazu užívání dusivých,otravných a podobných plynů a bakteriologických zbraní ve válce
- 1929** Dvě Ženevské úmluvy: - Revize a úprava Ženevské úmluvy z roku 1906
- Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci
- 1949** Čtyři Ženevské úmluvy:
  1. Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil
  2. Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil na moři
  3. Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci
  4. Ženevská úmluva o ochraně civilních osob za války

---

¹⁷ JUKL, Marek. *Ženevské úmluvy a dodatkové protokoly: (stručný přehled)*. 2., dopl. vyd. Praha: Český červený kříž, 2005, 47 s. ISBN 80-254-1792-1.

Historie však ukázala, že jen tyto čtyři úmluvy nestačí. Od roku 1945 byl svět svědkem přes 250 ozbrojených konfliktů. Po schválení úmluv, tedy po roce 1949, bylo zasaženo přímo či nepřímo válkou přes 40 milionů lidí. Bohužel od přijetí ŽÚ bylo jen pár desítek dní, kdy se nebojovalo nebo se nestřílelo. Na rozdíl od dvou světových válek byly ztráty na lidských životech relativně vyšší. „*Zatímco počet civilních obětí první světové války se pohyboval kolem 5 % celkových ztrát, ve druhé světové válce již to činilo kolem 50 %, ve vietnamské válce přesahoval tento podíl již 70 %, v Libanonu v 80. letech dokonce 80 %.*“¹⁸ Bohužel další ozbrojené konflikty ukázaly, že je potřeba tyto úmluvy doplnit nebo upřesnit, jelikož jak už tak bývá, co není přesně stanoveno, to se bude obcházet a porušovat. A tak byly postupně přidávány další upřesňující články.

1954 Haagská úmluva na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu

1972 Úmluva o zákazu vývoje, výroby a skladování bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o jejich likvidaci

*„K posílení ochrany civilních osob a k rozšíření ochrany při konfliktech na území jedné země a vzhledem k nárůstu nových typů konfliktů (boj proti koloniální nadvládě, občanské války, desintegrace států) a také novým způsobům vedení války (např. ekologická válka – Vietnam) byla svolána Diplomatická konference (1974-77), která na základě návrhu MVČK přijala 8. 6. 1977 dva **Dodatkové protokoly k Ženevským úmluvám** (ČSSR je podepsala 6. 12. 1978).“¹⁹*

1977 Úmluva o zákazu vojenského nebo jakéhokoli nepřátelského použití prostředků měnících životní prostředí

Dodatkové protokoly (DP) k Ženevským úmluvám:

Protokol I. o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů

Protokol II. o ochraně obětí vnitrostátních ozbrojených konfliktů.

---

¹⁸ ŠVEJNOHA Josef. *Červený kříž a červený půlměsíc*. [online]. 3. aktualizované vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2006 [cit. 2015-09-01]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu/cz/edicehnuti/CKaCP.pdf>

¹⁹ JUKL, Marek. *Ženevské úmluvy a dodatkové protokoly: (stručný přehled)*. 2., dopl. vyd. Praha: Český červený kříž, 2005, 47 s. ISBN 80-254-1792-1.

Uvažovalo se i o III. dodatkovém protokolu, ve kterém by byly uvedeny i některé konkrétní zbraně, které nesplňují uvedené obecné zákazy (návrhy předložilo např. Československo či Švédsko), nicméně k tomu nedošlo – řada států nebyla ochotna toto připustit (ostře proti vystupovala např. Anglie a USA). I když tento návrh byl tehdy zamítnut, měl za následek opětovné projednávání a to vyústilo k přijetí:

1980 Úmluva o zákazu nebo omezení používání určitých druhů konvenčních zbraní, které mohou způsobit nadměrné utrpení nebo mít nerozlišující účinky
doplněná protokoly:

- **Protokol I. o zákazu používání výbušných zbraní s nedetekovatelnými střepinami (1980):** jsou zakázány granáty a jiné výbušniny, jejichž plášť je z materiálu, který nelze zjistit RTG zářením, což ztěžuje léčbu. Jedná se o zbraň spadající do kategorie zbraní působících nadměrné útrapy.
- **Protokol II. o zákazu nebo omezení používání min a podobných prostředků (1980, revidovaný 1996):** „Zakazuje se používání nástražných mechanismů, které jsou vyrobeny jako zdánlivě neškodný předmět, nebo jsou spojeny s ochrannými emblémy, lékařskými zařízeními, nemocnými či mrtvými osobami, hračkami (!), potravinami, historickými či náboženskými místy apod. – šlo by o „**proradný způsob boje**“. Významné je, že kromě vojáků se tím následně chrání i civilní osoby.“²⁰

„Dále se zakazuje užívání všech min (tj. nejen protipěchotních, ale i min protitankových, povolených nástrah apod.), které by vybuchovaly při použití minohledaček (což by znemožňovalo odminování po konfliktu). Protokol zakázal užití min nevybavených autodestrukčním či auto-neutralizačním mechanismem (mina se po určitém období sama odpálí nebo navždy vyřadí z činnosti) jinde než v oblastech

---

²⁰ JUKL, Marek. *Současné trendy MHP v oblasti zákazu některých konvenčních zbraní* [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenkykriz.eu/cz/trendy.aspx#A3>

*opatřeným varovnými tabulkami (oplocením) a stanovil povinnost zaznamenávat zaminované oblasti (oblasti, do nichž byly miny vrženy) a druhy použitých min. Po skončení nepřátelství budou tyto plány předány druhé straně (a misím OSN či MVČK, působí-li tam. Tyto mise mají rovněž právo na to, aby každá strana odminovala prostory jejich působení) včetně technických údajů ulehčujících odminování a kromě toho je každá strana povinna odstranit miny z oblastí, které kontroluje (nebo místa jejich výskytu zřetelně označit a ohradit) a použila-li je na území druhé strany, poskytne jí veškerou materiální a technickou pomoc. Všechna tato opatření jsou zaměřena k posílení ochrany civilního obyvatelstva před následky konfliktu v průběhu i po jeho skončení.*²¹

- **Protokol III. o zákazu nebo omezení používání zápalných zbraní (1980)**

V tomto protokolu se bohužel nepodařilo tento druh zbraní úplně zakázat, a tak pouze chrání civilní obyvatelstvo od účinků těchto zbraní.

- **Protokol IV. o zákazu oslepujících laserových zbraní (1995)**

Tento protokol zakazuje použití laserové zbraně, která by měla trvale oslepit protivníka. Způsobila by mu tak nadměrné útrapy.

- **Protokol V. o výbušných pozůstatcích války (2003)**

Působnost této úmluvy byla v roce 2001 rozšířena i na vnitrostátní konflikty.

I Česko-slovenská federativní republika reagovala na skutečnost humanizovat ozbrojené konflikty a vydala v roce 1991 pro své příslušníky přeloženou příručku MHP pro ozbrojené síly, jejímž autorem je plukovník Frédéric de Mulinen. Tím, že jednotlivé státy přistupovaly k válečnému právu různě, objevila se potřeba všeobecně přístupné publikace v pojetí vojenské příručky. V té si může příslušník ozbrojených sil vyhledat,

---

²¹ JUKL, Marek. *Současné trendy MHP v oblasti zákazu některých konvenčních zbraní* [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenkykriz.eu/cz/trendy.aspx#A3>

co potřebuje a co odpovídá dané situaci a jeho pozici. Příručka je využívána pro potřeby AČR dosud.²²

- 1993 Úmluva o zákazu vývoje, výroby, skladování a užívání chemických zbraní a o jejich likvidaci
- 1997 Úmluva o zákazu používání, skladování, výroby a přesunu protipěchotních min a jejich likvidaci
- 1998 Římský statut mezinárodního trestního soudu
- 2000 Opční protokol k úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů
- 2005 **Dodatkový protokol o dalším mezinárodním rozeznávacím znaku** (III. Dodatkový protokol, v platnost vstoupil r.2007).
- 2008 Úmluva o kazetové munici

Česká republika je smluvní stranou všech uvedených úmluv.²³

Tyto úmluvy jsou pak hlavním pramenem Mezinárodního humanitárního práva. Ochrana obětí válek se tak stává povinností. Samotný pojem MHP je poměrně mladý, pochází z poloviny 20. Století. Dříve se používal v rámci MHP termín válečné právo nebo právo ozbrojených konfliktů, které se dělilo do dvou oblastí:

Ženevské právo, které je určeno k ochraně příslušníků ozbrojených sil, ať už se přímo nebo nepřímo účastní boje a hlavně civilistů.

Haagské právo, které stanovuje práva a povinnosti při provádění vojenských operací a hlavně jaké prostředky lze použít vzhledem k možným škodám způsobeným nepříteli.

V současnosti i díky přijetí DP se tyto dvě oblasti MHP spojily. Rozdíl je tak mezi nimi dnes pouze historické a didaktické povahy.²⁴

---

²² FUCHS, J. Mezinárodní humanitární právo. Praha: Ministerstvo obrany – Agentura vojenských informací a služeb, 2007. ISBN 978-80-7278-424-0.

²³ JUKL, Marek. *Ženevské úmluvy a dodatkové protokoly: (stručný přehled)*. 2., dopl. vyd. Praha: Český červený kříž, 2005, 47 s. ISBN 80-254-1792-1.

²⁴ BÍLKOVÁ, Veronika (ed.) a Marek JUKL (ed.). *Mezinárodní humanitární právo: odpovědi na vaše otázky*. Praha: Český červený kříž, c2009, 41 s. ISBN 978-80-87036-37-2.

Stručně lze tedy říci, že MHP má za cíl humanizovat ozbrojené konflikty. MHP neřeší, kdo je v daném konfliktu agresorem a kdo napadeným, ale zajímá se jen o humanitární aspekty daného konfliktu. A tak v posledních letech svou pozornost MHP upřelo k zákazu některých zbraní, které dříve byly označovány jako konvenční. Zákaz těchto zbraní úzce souvisí s ochranou účastníků ozbrojených konfliktů a se závažností zranění. Bohužel těmito zásadami se ne všichni řídí, jako například teroristé, a tak se stále setkáváme s porušováním těchto zásad.

Co se týká rozvoje MHP, velkým přínosem se stalo přijetí **Statutu stálého Mezinárodního trestního soudu (tzv. Římský statut)** dne 17. července 1998. Statut vstoupil v platnost ke dni 1. července 2002. Soud začal fungovat od počátku roku 2003. Mezi pravomoci toho soudu patří soudit zločiny proti lidskosti, válečné zločiny a genocidy.

Dříve než svět zažil první světovou válku, bylo použití síly považováno za přijatelný způsob urovnávání mezinárodních sporů. Což, ale tato válka svou krutostí a hlavně počtem obětí změnila. A tak se svět pomocí paktu Společnosti národů z roku 1919 a Briand-Kelloggovým paktem (známějším spíše jako Pařížská smlouva) z roku 1928 pokusil tento způsob urovnávání sporů zakázat. K postavení války mimo zákon došlo až přijetím Charty Organizace spojených národů (OSN) v roce 1945, tedy bohužel až po dalším krvavém konfliktu – druhé světové válce. Aby nedošlo ke zneužití této Charty, existují pravidla pro oprávněné použití síly:

- 1. Právo na sebeobranu** – které se uplatní, když je stát (státy) napaden jiným státem (skupinou států)
- 2. z rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN** o kolektivním použití síly na udržení míru nebo vynucení míru, realizováno dvěma způsoby:
  - I.** donucovacími opatřeními zaměřenými na obnovení míru, jež jsou vedena proti státu ohrožujícímu mezinárodní bezpečnost
  - II.** opatření na udržení míru, která mají podobu vyslání pozorovatelů nebo misí na udržení míru

Použití ozbrojené síly je dovoleno také v rámci práva národů na sebeurčení.²⁵

Tyto pravidla by ovšem nefungovala, kdyby je nikdo nehlídal, což má za úkol MVČK jako šířitel a ochránce MHP. A tak MVČK chrání oběti konfliktů a pomáhá jim ať už je to návštěva zajatců, obnovování rodinných svazků, poskytování materiální nebo zdravotní péče. Ale především šíří MHP, protože hlavním důvodem jeho nedodržování je samotná jeho neznalost. MVČK proto připomíná a zároveň i pomáhá státům v jeho šíření.

2.1 Současná praxe humanitárního práva

Před každou operací, na kterou se příslušníci Armády České republiky vydávají, jsou poučeni o mandátu, který v dané zemi mají a jaká pravidla použití síly se jich týkají (RoE – Rules of Engagement). Jedná se o směrnice, kterými se stanoví okolnosti, podmínky, stupeň, limity a způsob použití síly při plnění úkolů ozbrojených sil. Pro samotné nasazení v zahraniční operaci ovšem platí vždy konkrétní RoE. Konkrétní RoE jsou výběrem jednotlivých pravidel z výčtu stálých RoE v souladu s mezinárodním právem a vnitrostátním mandátem. **Každý velitel je povinen zabezpečit proškolení podřízených s konkrétními RoE.**

Jako příslušník AČR jsem se i já zúčastnil zahraniční mise a to konkrétně mise v Afgánistánu. Jednalo se o mírovou misi, při které šlo o pomoc Islámské republice Afgánistánu při rozšiřování své vlády, s cílem usnadnit rozvoj stabilního a bezpečného prostředí v určených prostorech operací a usnadnit reformu bezpečnostních sil a rekonstrukci země.

Naším úkolem bylo poskytovat ochranu civilním expertům, kteří v zemi dohlíželi na stavbu budov, pro místní vesničany, jako např. nemocnice, školy a jiné účelové stavby. Naším primárním úkolem bylo dostat do bezpečí civilní experty, které jsme doprovázeli. Což znamenalo, že pokud by se naše kolona dostala do léčky, tak bychom opětovali palbu a pokud by to podmínky dovolily, okamžitě z prostoru ohrožení ustupovali do bezpečí, tak aby osoby, které jsme převážely, nedošly k újmě.

---

²⁵ BÍLKOVA, Veronika (ed.) a Marek JUKL (ed.). *Mezinárodní humanitární právo: odpovědi na vaše otázky*. Praha: Český červený kříž, c2009, 41 s. ISBN 978-80-87036-37-2.

Jak už z textu vyplývá, naším úkolem zde nebylo bojovat. Byli jsme proškoleni, na co máme pravomoc vzhledem k mandátu na této misi a k čemu ne. Jako každý člověk, ať voják či nikoliv, jsme měli právo na obranu vlastního život, ale pokud se jedná o pronásledování nepřítele v případě, že by ustupoval, na to jsme pravomoc neměli. Např. pokud by útočník po nás vystřelil a zahodil by zbraň, bylo v naší pravomoci jej zadržet a předat místní policii, ale opětovat střelbu jsme již jako na neozbrojeného, čili osobu, která se již aktivně nepodílí na útoku, nesměli. Jako další příklad mohu uvést princip přiměřenosti. Pokud by po nás dotyčný střílel z budovy ruční zbraní, nebylo v naší pravomoci opětovat palbu z granátometů, i když jsme byli touto zbraní vyzbrojeni. Sice by byl útočník bezesporu zničen, ale dopad na budovy a riziko ohrožení civilního obyvatelstva by bylo příliš velké vzhledem k riziku, jaké představuje jeden střelec s ruční zbraní.

Ovšem nešlo se řídit pouze těmito zásadami, ale hlavně citem pro každou danou situaci. Já osobně jsem byl na funkci palubního střelce. Mým úkolem jako obsluhy nejsilnější zbraně bylo v případě napadení získat palebnou převahu na naši stranu. A také ochrana naší kolony, ke které patřila i ochrana před sebevražednými útočníky, kteří se pohybovali ve vozidlech, na motorkách, kolech či pěšky a snažili se proniknout a odpálit se co nejbliže ke koaličním jednotkám, aby jim tak způsobily co největší ztráty. Proto byla zavedena zásada tzv. eskalace síly, kdy si střelci určovali tři hranice v bezpečných vzdálenostech dle viditelnosti a terénu. Pokud se budeme bavit o ideálních podmínkách, tak první hranice byla ve vzdálenosti 150 metrů, kde by na výzvu mělo dojít k zastavení blížícího se vozidla. Pokud by dotyčné vozidlo nezastavilo ani na výzvu a gestikulaci od palubního střelce, tak měl druhou hranici ve vzdálenosti 100 metrů od kolony, kde provedl ve směru vozidla varovný výstřel, což by mělo daného řidiče upozornit, aby zastavil. A pokud by ani na tuto výzvu dané vozidlo nezastavilo, tak by se s největší pravděpodobností jednalo o sebevražedného útočníka. A po překročení třetí hranice ve vzdálenosti 50 metrů by ho palubní střelec bez váhání rozstřílel. Pokud by tedy tento postup dodržel, měl zajištěno, že ho nikdo nemohl hnát k zodpovědnosti. Ale z vlastní zkušenosti vím, že tento postup nešel dodržovat vždy a museli jsme se spolehnout na vlastní cit pro každou situaci zvlášť. Především ve městech nebylo reálné tyto vzdálenosti dodržovat a řidiči vůbec nereagovali na výzvy,

aby si drželi odstup. Bylo tak na nás sledovat kdo v daném vozidle jede, jak se chová a vyhodnocovat tak vlastní riziko.

Bohužel jsme se setkávali s porušováním úmluv od našich protivníků. Nezdráhali se používat výbušniny ukryté kdekoliv v zemi i na hlavních cestách a to takové, které nešlo zjistit za použití minohledaček. Nebo dokonce v mrtvých zvířatech. Co bylo mnohem horší, dokonce využívali dětí k tomu, aby zakryli své úmysly spáchat sebevražedný útok na nějakou jednotku. A díky těmto dětem se přiblížili k jednotce dostatečně blízko a odpálili se. Dále také prováděli raketové útoky na základny z prostorů vesnic, aby byli v bezpečí a nedocházelo k opětování palby dělostřelectvem.

3 ČINNOST ČERVENÉHO KŘÍŽE VE SVĚTOVÝCH KONFLIKTECH

Dalo by se očekávat, že války a bojové šarvátky v dnešní vyspělé době mezi jednotlivými státy budou na ústupu, ale bohužel se ukazuje, že je tomu právě naopak. A tak práce pro ČK je více než kdy jindy. Ať už je to posíláním pomoci pro obyvatele zasažené válkou, nebo pátrání po příbuzných, kteří jsou v místě bojů a jejich příbuzní o nich nemají žádné zprávy. Do toho se ještě přidávají i přírodní katastrofy. Bohužel se, ale ukazuje, že se svět má stále čemu učit, a že ani to, že se lidstvo zavázalo dodržovat ŽÚ vč. DP, nezabrání tomu, aby se je někdo nepokoušel obejít. Tuto činnost lze tedy rozdělit na činnost MVČK, zabývající se pomocí v místech ozbrojených konfliktů a činností MF ČK a ČP pomáhající mimo ozbrojené konflikty. V následujících odstavcích popíšu jen některé činnosti obou těchto složek ČK za několik uplynulých měsíců.

25. dubna 2015 postihuje Nepál ničivé zemětřesení. MF ČK a ČP na tuto katastrofu ihned reaguje a přesouvá do země pomoc, ať už se jedná o 12 záchranných týmů, tak i finanční pomoc z Fondu pomoci při katastrofách ve výši 13.245.000 Kč. Český červený kříž (ČČK) vyhláší veřejnou sbírku i u nás a to hned druhý den po zemětřesení, což je velmi rychlá reakce. Být členem ČK sebou nese i svá rizika a bohužel několik členů této organizace při záchranných pracích umírá. Jako první se ČK zaměří na záchranu lidských životů, zajištění základních lidských potřeb (voda, jídlo) a poskytnutí základní hygienické a zdravotní péče. ČK odhadl počet osob zasažených zemětřesením na 8 milionů, kterým pomáhá na 5000 příslušníků ČK. ČČK poskytuje zásilku léčiv a zdravotnického materiálu dne 16. 5. 2015.

„Poskytování humanitárních pomoci, především v materiální podobě, zemím postiženým přírodními katastrofami, neštěstími a epidemiemi, patří k nejznámějším a nejvýznamnějším činnostem Mezinárodní federace ČK a ČP a jeho význam v současné době stále narůstá. Podle světových statistik dochází na naší planetě k závažné katastrofě průměrně každý týden a každé tři týdny je katastrofa větší než prostředky a možnosti země, ve které k ní došlo.“²⁶

---

²⁶ ŠVEJNOHA, Josef. *Červený kříž a Červený půlměsíc*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Český červený kříž, 2006, 50 s. ISBN 80-254-4768-5.

Zatímco v Nepálu pomáhal ČK obětem přírodní katastrofy, v Jemenu pomáhá obyvatelům přímo v zemi zasažené válečnými boji. A jelikož zde dochází k porušování ŽÚ, nemá to vůbec jednoduché. I přes zákaz ničení objektů a budov, které nemají vojenský charakter, jsou zde ničeny dopravní infrastruktury, což zneprůjemňuje a někdy až znemožňuje dodávky pomoci těm, kteří to nejvíce potřebují. Na kontrolních místech dochází k dopravním zácpám a je znemožněn průjezd sanitkám. Tomuto by pomohlo zřízení humanitárních koridorů. Dokonce dochází k nerespektování hájených budov, které se tak mnohdy dostávají do nepřátelské palby, takovými budovami jsou například nemocnice. Ale i když jsou nuceni zdravotnické záchranné týmy mnohdy tyto nemocnice opustit z důvodu vlastní bezpečí, ihned jakmile nebezpečí pomine, se zde vrátí a opět pomáhají. Tady lze tedy vidět, že i když se tato humanitární organizace snaží pomáhat, ne vždy to je jednoduchá záležitost, a i když se všichni zavázali dodržovat MHP a neutralitu ČK a ČP, neděje se tak vždy.

Např. 24. 8. 2015 byla napadena pobočka ČK v Adenu neidentifikovanými ozbrojenci, kteří zde odcizili vozidla a peníze. Bohužel se nejednalo o první incident.²⁷

„2. 9. 2015 osamělý střelec napadl konvoj MVČK mezi Sada a Saná, celkem zranil tři pracovníky ČK, z nichž dva zranění podlehl.“²⁸

Další událostí, na kterou bych chtěl poukázat, je konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou, při kterém dochází k dalšímu nepřímému porušení MHP. V souvislosti s touto krizí bylo vysláno několik konvojů z Ruska na východ Ukrajiny pod záštitou ministerstva pro mimořádné situace. Tato polovojenská struktura ale ve skutečnosti není subjektem MHP, a tudíž se na něj nevztahuje žádná mezinárodní úmluva. Jelikož na hranicích nejsou přítomni ukrajinští celníci, tak se lze pouze domnívat, co ve skutečnosti tyto tzv. humanitární konvoje převážely. Dokonce jsou potvrzeny zprávy, že tyto konvoje byly doprovázeny bývalými příslušníky ruských speciálních jednotek, které se však do Ruska již nevrátily.²⁹

---

²⁷ *Telegraficky ze světa Červeného kříže*. [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu/cz/482.aspx>

²⁸ Tamtéž

²⁹ *Novinky. Šéf Červeného kříže v Moskvě: Humanitární konvoje? Spíš invaze*. [online]. © 2003-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/357239-sef-cerveneho-krize-v-moskve-humanitarni-konvoje-spis-invaze.html>

Práce MVČK v podobných konfliktech je však velmi užitečná. Díky jednáním se daleko častěji povede dosáhnout pravidelného přerušování bojů, aby bylo možné účinněji pomáhat civilistům a evakuovat zraněné. Také se daří dosáhnout toho, aby byli pracovníci puštěni k zajatcům a vězňům, ke kterým se většinou žádá jiná mezinárodní organizace nemá šanci dostat a zajistit jim alespoň základní péči, pokud ji potřebují, a popřípadě po dohodě i dosáhnout výměny zajatců. Tak jak se to podařilo například v Sýrii.³⁰

Nyní je před ČK další výzva a tou je sílící vlna migrantů, která zasahuje většinu evropských států. České republiky se tato skutečnost týká, ale zatím v menší míře. Tato migrace přináší řadu humanitárních, právních, sociálních i dalších problémů, na které bude naše společnost muset reagovat. Těchto problémů si je vědom i Český červený kříž (ČČK). Rozhodnutí o přijmutí migrantů na své území nechá ČČK na Vládě a v souladu s principem neutrality se ČČK k těmto rozhodnutím nebude vyjadřovat. ČČK se tak bude snažit, aby osobám vyskytujícím se na našem území byla poskytnuta pomoc a byla respektována jejich lidská důstojnost. Primárně se ČK snaží migracím zabránit tím, že pomáhá přímo v zemích postižených válečnými konflikty, ať už se jedná o pomoc v samotné Sýrii, nebo v uprchlických táborech v sousedním Jordánsku.

Mezinárodní federace ČK&ČP se zaměřuje na finanční pomoc Červeným křížům v zemích, které se nejvíce potýkají s přílivem migrantů, aby tak měly dostatek prostředků na zajištění základních potřeb těchto lidí. MVČK se angažuje přímo v samotné Sýrii, kde základní lidské potřeby, kterými jsou zdravotní péče a voda, zde fungují jen díky této organizaci.

I když největší pozornost na sebe strhávají uprchlíci, tak MVČK se stále věnuje všem potřebným. A tak stále pomáhá ukrajinským obyvatelům. Tak jako tomu bylo 22. září, kdy bylo posláno 16 kamionů se zásobami. A nejde jen o potraviny a léky, nýbrž i např. stavební materiál na rekonstrukci obydlí.

---

³⁰ Novinky. *V Sýrii se dál bojuje, Annan věří v příměří*. [online]. © 2003-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/264011-v-syrii-se-dal-bojuje-annan-veri-v-primeri.html>

Bohužel přes veškeré úmluvy nejsou pracovníci ČK v bezpečí. Pouze za jediný týden v měsíci dubnu zahynulo na třech místech světa celkem sedm pracovníků Mezinárodního hnutí ČK a ČP. Stalo se tak v Jemenu, Sýrii a Mali. Všichni se stali terčem ozbrojeného útoku v době, kdy plnili své humanitární poslání – byli zastřeleni při snaze pomáhat potřebným, ať už se jednalo o ošetřování či evakuaci raněných, či budování přístřeší pro utečence apod. Jen v Sýrii od počátku konfliktu zahynulo již 42 příslušníků Syrského ČP a 8 příslušníků Palestinského ČP. MHP striktně zakazuje útoky na zdravotnický personál či humanitární pracovníky a chápe je jako válečné zločiny. Uvedené útoky v důsledku ohrožují ty, kterým je pomoc ČK a ČP určena.³¹

„Podle údajů Mezin.federace ČK&ČP bylo v letech 2012-14 zabito 598 zdravotnických pracovníků, z toho 52 jen v Sýrii.“³² Celkem došlo k 2938 útokům na zdravotníky či zdravotnická zařízení.

---

³¹ *Telegraficky ze světa Červeného kříže.* [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/482.aspx>

³² *Telegraficky ze světa Červeného kříže.* [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.eu/cz/482.aspx>

4 ČINNOST ČERVENÉHO KŘÍŽE U NÁS

4.1 Historie Českého červeného kříže

Vznik Československého červeného kříže

První zmínka o Červeném kříži na našem území pochází již z dob Rakouska-Uherska, kdy na našem území pracovaly spolky pod záštitou Rakouské společnosti Červeného kříže (na území Čech a Moravy) a Uherské společnosti Červeného kříže (na území Slovenska). Ty se dále členily na zemské organizace a dále na pomocné spolky pro muže a na ženské pomocné spolky.

Mezi ty nejvýznamnější spolky patřil **Vlastenecký pomocný spolek pro Království české** schválen **5. září 1868**. Dále lze zmínit **Dámský pomocný spolek Červeného kříže pro Království české** s více jak 5000 členkami a **Spolek ošetřovatelek**, kterým byla zřízena škola pro ošetřovatelky v Praze. Podobná škola byla zřízena v Brně Červeným křížem. Datum **5. Září 1868** by náš Červený kříž řadilo, pokud by se považovalo za datum založení, na čestné 13. místo ve světě. Jako oficiální datum vzniku Československého červeného kříže (ČSČK) však lze spíše považovat 1. únor 1919, kdy proběhla schůze sociálních pracovníků v Obecním domě v Praze, kde bylo rozhodnuto o založení ČSČK.³³

Po tomto rozhodnutí byla vyslána delegace k prezidentu republiky, která jej požádala o vyslovení souhlasu se vznikem nové organizace včetně jmenování první předsedkyně, kterou se měla stát prezidentova dcera Dr. **Alice Masaryková**, která tuto funkci vykonávala po dlouhých 20 let. Působila také jako předsedkyně ve Výkonném výboru a Radě guvernérů Ligy společností Červeného kříže, kde byla zvolena na II. Sněmu Ligy společností Červeného kříže, který se konal v Ženevě 28. března – 1. dubna 1922. Tuto funkci zastávala až do roku 1928.³⁴

---

³³ DRAHOKOUPILOVÁ, Markéta. *Historie Československého ČK*. [online]. [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.sosfalknov.cz/ostatni/cerveny-kriz/historie-ceskoslovenskeho-cerveneho-krize/>

³⁴ ŠVEJNOHA, Josef. *Alice Masaryková první předsedkyně Československého červeného kříže*. 1. vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2003, 107 s. ISBN 80-239-2033-2

Obrázek 7: Dr. Alice Masaryková

Zdroj: <http://www.sosfalknov.cz/ostatni/cerveny-kriz/historie-ceskoslovenskeho-cerveneho-krize/>

Této žádosti pan Prezident prof. PhDr. Tomáš Garrigue Masaryk vyhověl. Po schválení stanov Ministerstvem vnitra 23. června 1919 ještě téhož roku na žádost ČSČK přistoupila Československá republika k Ženevské a Haagské konvenci. ČSČK byl 1. prosince 1919 uznán MVČK v Ženevě a 11. ledna 1920 byl přijat za člena Ligy společností ČK a ČP.³⁵

Činnost ČSČK mezi dvěma světovými válkami

V začátcích své existence se nejvíce zapojoval do pomoci postiženým první světovou válkou, ať už to byl kontakt se zajatci nebo pátráním po pohřešovaných. Angažoval se také při nahrazování nedostatečné péče státní zdravotnické správy, kterou svou činností doplňoval. Pomáhal také při bojích proti epidemiím, které se po této válce objevily. V rámci našeho území se pak zapojoval do budování různých ústavů, jeslí, sirotčinců a dalších podobných zařízení na pomoc těm, kteří to potřebovali. Již od dob svého vzniku se nejvíce zaměřoval na vzdělávací činnosti v oblasti zdravotnické osvěty, k čemuž ČSČK pomáhal nejen na našem území, ale svou pomoc posílal i do zahraničí (např. 32 vagonů oblečení a potravin do ruské Samary). Věnoval se i zdravotní výuce obyvatelstva, k čemuž používal na tu dobu moderní a účinné prostředky, jako třeba

---

³⁵ DRAHOKOUPILOVÁ, Markéta. *Historie Československého ČK*. [online]. [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.sosfalknov.cz/ostatni/cerveny-kriz/historie-ceskoslovenskeho-cerveneho-krize/>

pojízdné kino, ale také putovní výstavy nebo využití tisku. V roce 1920 převzal do své správy státní ošetřovatelskou školu včetně výchovy tzv. samaritánů. Velkou pozornost ČSČK také věnoval práci s dorostem. V období hospodářské krize se zase zaměřil na pomoc potřebným, jak finančními prostředky, tak rozdáváním potravin a vyvažováním polévek.³⁶

ČSČK za okupace

Po podepsání Mnichovské dohody, rezignovala dr. Alice Masaryková na svou funkci. Nahradil ji místopředseda MUDr. Vladimír Haering. Toto období bylo pro ČSČK největší zkouškou, neboť po německé okupaci a vytvoření protektorátu se pokoušel pokračovat ve své práci pod názvem Společnost pro zdraví národa. Bohužel tento záměr byl odhalen, a tak dne 6. února 1940 zahájili nacisté zatýkání vedoucích funkcionářů vč. předsedy Haeringa. Řada z nich byla vězněna v koncentračních táborech a řada z nich i popravena, jako např. 200 dobrovolných sester ČSČK. 5. srpna 1940 byl pak ČSČK definitivně rozpuštěn a veškerý majetek byl zabaven. Odhad materiálních škod byl vyčíslen na 170 milionů předválečných korun.

I přes tyto nesnáze se našli tací, kteří v dobročinné činnosti pokračovali i nadále, například při pomoci v oblastech zasažených bombardováním, zachraňováním vězňů z transportů a pochodů smrti nebo při likvidaci epidemie skvrnitého tyfu v Terezíně. Jednotliví členové se aktivně zapojovali i do odboje. Mnozí lékaři svými posudky zachraňovali tisíce občanů od nucených prací v Německu. S tím, že byl ČSČK rozpuštěn se mnozí nedokázali smířit a tak rozhodnutím prezidenta Eduarda Beneše byla zřízena odnož ČSČK v Londýně. Předsedou byl generál Čihák-Znamenáček a čestnou předsedkyní manželka prezidenta republiky paní Hana Benešová. Zde se ČSČK ujal své role a ihned začal pomáhat československým vojákům a krajanům po celém

---

³⁶ Český červený kříž. *Diseminační manuál*. Praha : Český červený kříž, 2001, 255 s. 2004 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: http://www.cervenkyriz.eu/cz/mhp_knihovna/MANUAL/Diseminacni_manual.pdf

světě. Po smrti předsedy Čiháka-Znamenáčka v roce 1944 se stal novým předsedou gen. Alois Vicherek, který v této funkci setrval i po návratu do osvobozené vlasti.³⁷

Hana Benešová patří k dalším významným osobnostem ČSČK, ve kterém pracovala velmi aktivně již od jeho vzniku v roce 1919 a to až do roku 1948. Ať už to bylo u nás, později v čele exilového ČK v Londýně v letech 1940 – 1945 a nebo po návratu do vlasti v letech 1945 – 1948. Z členky se později stala čestnou předsedkyní. Spolu se svojí velice blízkou spolupracovnicí a přítelkyní PhDr. Alicí Masarykovou zprostředkovávaly především cenné kontakty nejen u nás, ale i v zahraničí a přispívali tak k získávání jak finančních, tak materiálních prostředků.³⁸

Činnost ČSČK po druhé světové válce

Po válce se snažil ČSČK vrátit ke své práci, kterou odváděl za první republiky. Znovu se zaměřil na přípravu a školení ošetřovatelek a samaritánů. Nejvíce práce však zaznamenala Pátrací služba ČSČK, která byla logicky zaplavena tisíci žádostmi od občanů, kteří během války někoho ztratili a neměli o jeho osudu žádné zprávy. Do nového začátku a znovuvybudování ČSČK přispívali sbírkami jak občané, tak i stát, ale největší pomoc přicházela ze zahraničí od ostatních společností ČK, za jeden rok po válce přibylo bezmála 270 milionů korun.

Zatímco se organizace vzpamatovávala z války, přišla druhá rána, a to únorový politický převrat v roce 1948, který znamenal ztrátu samostatnosti a nezávislosti. To znamenalo, že pokud chtěl přežít, musel se odklonit od sedmi principů MH ČK a ČP. ČSČK byl začleněn do jednotné Národní fronty. A tak v roce 1950 se předseda ČSČK generál Vicherek vzdává své funkce a nový předseda již zvolen není. Na nového předsedu si musel ČSČK počkat do roku 1952, kdy do této funkce byl zvolen Eduard Tůma. Přes všechny nesnáze odváděl ČSČK nadále prospěšné práce. Většinu jeho bývalých rolí převzal stát a tak jeho činnost alespoň úspěšně doplňoval.

---

³⁷ DRAHOKOUPILOVÁ, Markéta. *Historie Československého ČK*. [online]. [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.sosfalknov.cz/ostatni/cerveny-kriz/historie-ceskoslovenskeho-cerveneho-krize/>

³⁸ ŠVEJNOHA, Josef. *Hana Benešová: čestná předsedkyně Československého červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2005, 75 s. ISBN 80-254-4544-5

Náročné úkoly začal plnit ČSČK v dobrovolném (bezpříspěvkovém) dárcovství krve od roku 1960. Ale také v zajišťování dobrovolných zdravotnických a sociálních služeb. „ČSČK vytváří Stanice první pomoci, zdravotnické hlídky, zdravotnické družiny, hlídky mladých zdravotníků i zájmové zdravotnické kroužky, školí dobrovolné sestry, mladé zdravotníky i lidové hygieniky. Zaměřuje se na školení obyvatelstva v první pomoci, školí zdravotnické družiny CO. Rozvíjí se doplňková ošetrovatelská a pečovatelská služba v rodinách, ČSČK aktivně pomáhá při celostátním očkování proti dětské obrně, pořádá letní dětské tábory pro zdravotně oslabené děti, organizuje Vodní záchrannou službu. Pořádají se studijní střediska pro děti a mládež, zdravotně výchovné hry pro děti v mateřských a základních školách, poskytují se desítky humanitárních pomoci do zahraničí.“³⁹

Obrázek 8: Dárcovství krve

Zdroj: <http://www.sosfalknov.cz/ostatni/cerveny-kriz/historie-ceskoslovenskeho-cerveneho-krize/>

V roce 1968 vzniká specializovaná složka ČSČK – Vodní záchranná služba ČSČK.

---

³⁹ *Historie Českého červeného kříže* [online]. © 2003-2011 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.zlin.cz/historie.html>

Obrázek 9: Logo Vodní záchranné služby

Zdroj: <http://www.trebic.vzs.cz/pages/5-o-nas.html>

ČSČK ustál i vpád armád Varšavské smlouvy 21. srpna 1968. Za zmínku stojí udělení nejvyššího vyznamenání MČK – Medaile Henriho Dunanta. Byla udělena MUDr. Františku Janouchovi (in memoriam) což bylo vůbec poprvé, kdy byla tato medaile udělena. Stalo se tak v roce 1969 na 50. výročí založení ČSČK, které se konalo v Praze.⁴⁰

Obrázek 10: Medaile Henriho Dunanta

Zdroj: https://nl.wikipedia.org/wiki/Henri_Dunant-medaille_van_het_Internationale_Rode_Kruis

Historie ČSČK po sametové revoluci, vznik ČČK

V závěru roku 1989 umožnili konečně politické změny návrat ČSČK k nezávislosti a samostatnosti. A ten se tak mohl vrátit k duchu 7 základních principů Mezinárodního

⁴⁰ Český červený kříž. *Diseminační manuál*. Praha : Český červený kříž, 2001, 255 s. 2004 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: http://www.cervenkykruz.eu/cz/mhp_knihovna/MANUAL/Diseminacni_manual.pdf

hnutí ČČK, které nemohly být u nás po dobu 40 let dodržovány z důvodu politického tlaku. Na mimořádné konferenci v dubnu 1990 bylo rozhodnuto o vytvoření hnutí Mládeže ČČK. V březnu roku 1992 byl schválen Zákon č.126/1992 Sb. na jehož základě bylo vráceno ČČK 12 objektů.

Při rozdělení československého státu na dvě samostatné republiky – Českou a Slovenskou – zanikl i ČČK. Došlo k rozdělení finančního i hmotného majetku mezi Český a Slovenský červený kříž. A tak od 1. ledna 1993 začala na území České republiky působit jediná organizace – Český červený kříž. „*Součástí ČČK se stalo hnutí Mládeže ČČK a Vodní záchranná služba ČČK, která se od roku 1996 stává kolektivním členem ČČK.*“⁴¹ Mezi další členy patří Horská služba ČR, Svaz záchranných brigád kynologů, Skalní záchranná služba CHKO Broumovsko, Speleologická záchranná služba a Česká unie námořního jachtingu.

Po rozdělení a vzniku samostatného ČČK se věnuje převážně pomoci sociálně slabším (důchodcům, bezdomovcům, invalidům a osamělým matkám). Na této pomoci se podílí i Mládež ČČK, která se soustředila na drogově závislé, výuku sexuální a zdravotní výchovy.

V roce 1997 na zasedání Výkonné rady ČČK byly určeny priority programu ČČK. Hlavními činnostmi se stala podpora dárcovství krve, sociální činnost, výuka a vzdělávací činnost. Novinkou se stalo organizování veřejných sbírek pro jednotlivce.

Největší zkouškou připravenosti ČČK po osamostatnění byly povodně v roce 1997, které postihly třetinu území České republiky. Zasaženy byly především moravské regiony. Do pomoci těmto regionům se zapojila většina oblastních spolků ČČK, Úřad ČČK, Vodní záchranná služby ČČK, Mládež ČČK i Horská služby ČR. Významná byla pomoc i od zahraničních národních společností.⁴²

---

⁴¹ Český červený kříž. *Diseminační manuál*. Praha : Český červený kříž, 2001, s. 12. 2004 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: http://www.cervenyriz.eu/cz/mhp_knihovna/MANUAL/Diseminacni_manual.pdf

⁴² *Historie Českého červeného kříže* [online]. © 2003-2011 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.zlin.cz/historie.html>

4.2 Oblastní spolek ČČK ve Zlíně

Vznik Oblastního spolku (OS) Zlín

„Československý červený kříž ve Zlíně byl založený dne 4. - 6. listopadu 1920.

První stanovy byly přijaty 6. listopadu 1920 a později byly upraveny a to 21. května 1927. První předsedkyní Československého červeného kříže byla Marie Baťová a v roce 1927 ji vystřídal Tomáš Baťa.

1. března 1936 se stal předsedou J. A. Baťa. V roce 1936 měl spolek ČSČK Zlín 1577 členů. 14. března 1940 byly přijaty 3. stanovy a ke Zlínu se připojily další spolky. V září 1940 byl spolek protektorátem zrušen a svou činnost znovu obnovil 11. června 1945.

Za dobu svého působení Červený kříž musel vystřídat několik míst. Od roku 1946 měl sídlo ve Zlíně na ulici Zarámí, v roce 1984 se stěhoval na Čepkov a do roku 1997 se stěhoval celkem šestkrát. Z tohoto důvodu bylo nutné získat své stálé místo a to se podařilo v roce 1997. Od tohoto roku má Červený kříž vlastní prostory, které jsou ve Zlíně na Potokách 3314.“⁴³

Hlavní činnosti OS ČČK ve Zlíně

Tak jako samotný ČČK se věnuje i OS ČČK ve Zlíně sociálním činnostem, podporou bezplatného dárcovství krve, humanitární pomoci. Především se věnuje výuce první pomoci a poskytuje zdravotnické dozory na veřejných akcích.

Co se týká kurzů první pomoci je ČČK držitelem Evropského certifikátu pro výuku předlékařské první pomoci. Pořádané kurzy jsou jak pro veřejnost, zaměstnance firem, uchazeče o řidičské oprávnění, tak se věnuje i školení žáků a učitelů různého stupně vzdělávání. Kurzy probíhají jak teoretickou tak i praktickou formou, při které si účastníci kurzu vyzkouší záchranu života s pomocí figurantů s využitím maskování zranění.

---

⁴³ *Historie Českého červeného kříže* [online]. © 2003-2011 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.zlin.cz/historie.html>

V současné době nabízí 5 tipů kurzů:

1. Školení první pomoci pro veřejnost
2. Kurz první pomoci pro zaměstnance
3. Zdravotnická příprava uchazečů o řidičské oprávnění
4. Základní norma zdravotnických znalostí
5. Zdravotník zotavovacích akcí

1. Školení první pomoci pro veřejnost

Kurz trvá 4 hodiny a je určen pro zájemce z řad veřejnosti. Důraz je kladen na stavy bezprostředně ohrožující život, zvláštní pozornost je věnována autonehodám. Součástí je nácvik polohování pacienta, nepřímé masáže srdce na resuscitačním modelu, Rautekův manévr, aj. Při zájmu účastníků je možné sehrát modelovou situaci včetně maskování raněných. Cena tohoto kurzu je 300kč a pořádá se 1x měsíčně.

2. Kurz první pomoci pro zaměstnance

Vzhledem k povinnosti zaměstnavatelů mít dostatečný počet vyškolených zaměstnanců v poskytování první pomoci, který jim ukládá Zákoník práce a to § 102 a § 103 Zákona č. 262 / 2006 Sb. se zaměřuje OS i na tuto oblast. Délka kurz je také 4 hodiny a cena 300Kč za osobu.

3. Zdravotnická příprava uchazečů o řidičské oprávnění

Tento kurz probíhá ve spolupráci s autoškolami, aby vychovaly zodpovědné řidiče. Mnohdy jsou to právě oni, kdo musí poskytnout předlékařskou první pomoc postiženým do příjezdu složek Integrovaného záchranného systému. *„Navíc je zdravotnická příprava zájemců o řidičské oprávnění upravena Zákonem č. 247 / 2000 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel, dále pak také vyhláškou Ministerstva dopravy a spojů č. 167 / 2002 Sb., o získávání a zdokonalování odborné způsobilosti k řízení motorových vozidel. Hlavní důraz výuky je kladen na obecné chování při dopravních nehodách, na stavy bezprostředně ohrožující život a na základní stavy úrazové. Součástí je nácvik nepřímé masáže srdce na*

resuscitačním modelu, Rautekův manévr a praktické použití autolékárniček.“⁴⁴ Délka kurzu je 6 hodin a probíhá 1x měsíčně. Včetně povinné literatury přijde na 200 korun.

4. Základní norma zdravotnických znalostí

„Základní norma zdravotnických znalostí je rozšířený kurz základů předlékařské první pomoci s mezinárodní platností. Teoretický výklad je prokládán praktickými ukázkami a nácviky, součástí jsou modelové situace včetně maskování raněných. Získejte jistotu sami v sobě a dokažte si, že zvládnete někomu zachránit život! Kurz je určen pro širokou veřejnost.

Osnova kurzu: Bezpečnost zachránce a postiženého, zhodnocení stavu postiženého a přivolání pomoci, zástava oběhu, bezvědomí, masivní zevní krvácení, dušnost, náhle vzniklá bolest na hrudi, náhle vzniklé poruchy hybnosti a řeči, závažné úrazy, ošetření ran a popálenin, transport postiženého, hnutí Červeného kříže a Červeného pŕlměsíce.“⁴⁵ Délka kurzu je 12 hodin a cena 900 korun. Absolvent získá osvědčení s platností 5 let.

5. Zdravotník zotavovacích akcí

Tento kurz je akreditovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Absolventi jsou oprávněni dle vyhlášky č. 148 / 2004 Sb. vykonávat funkci zdravotníka na dětských táborech, na školách v přírodě, lyžařských kurzech apod. Jedná se o nejrozsáhlejší kurz pořádaný ČČK pro veřejnost. Kurz trvá 40 hodin a vyjde uchazeče na 2000 Kč včetně povinné literatury. OS jej pořádá 2x – 3x ročně. Ročně vyškolí cca 40-50 zdravotníků.

„Osnova kurzu: Historie Červeného kříže a Červeného pŕlměsíce, základy anatomie, hygiena a epidemiologie, první pomoc – teoretická a praktická část, péče o nemocné, základy zdravotnické dokumentace. Součástí kurzu je nácvik záchrany tonoucího z bazénu. Teoretický výklad je prokládán praktickými ukázkami a nácviky, součástí

---

⁴⁴ Školení předlékařské první pomoci [online]. © 2003-2011 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.zlin.cz/skoleni.html>

⁴⁵ Tamtéž

*jsou modelové situace včetně maskování raněných. Absolventi musí prokázat odborné znalosti a dovednosti v poskytování předlékařské první pomoci. Obdrží certifikát a průkaz zdravotníka platný 4 roky, poté je nutné doškolení v rozsahu 8 hodin.*⁴⁶

Zdravotnický dozor

ČČK poskytuje zdravotní zabezpečení pomocí vlastních členů, které prošlo vyškolením v poskytování první pomoci na různých typech akcí. OS Zlín poskytuje pouze zdravotníky se sanitkou, na rozdíl od některých OS, které disponují i lékaři. Počet zdravotníků je závislý na požadavku pořadatele akce. Pokud by však OS ČČK usoudil, že by bylo zapotřebí větší počet zdravotníků, tak by se s pořadatelem akce domluvili, případně zdravotnický dozor odmítli. Počet se odvíjí spíše od počtu účastníků a rozlohy konané akce.⁴⁷

Mezi nejznámější akce, na které OS ČČK ve Zlíně poskytuje zdravotnický dozor, je festival Vizovické Trnkobraní, Barum really, Bambiriáda, Michalská pouť a mnoho dalších.

Financování OS ČČK

Jelikož jsou OS ČČK neziskové organizace musejí si finanční prostředky zajišťovat sami. Některé jim plynou od ČČK za pravidelné dárce krve nebo za provozování azylového domu, tak jako je tomu ve Zlíně. Jinak se spoléhají také na sponzory a dárce. Mnohdy se tak může stát, že pokud nesežene OS dostatek peněz na svůj chod, tak musí svou činnost ukončit, jako se to stalo OS Brno-venkov, který je v současné době v likvidaci.

4.3 Práce s mládeží a vzdělávací činnost Červeného kříže

Na V. Mezinárodní konferenci ČČK v Římě, která se konala ve dnech 21. – 27. dubna 1892 zazněla poprvé otázka zapojení mládeže do činnosti ČČK. Zajímavé je, že tato iniciativa se pojí s naším územím. A to díky předložení písemného návrhu od Ženského

---

⁴⁶ Školení předlékařské první pomoci [online]. © 2003-2011 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.zlin.cz/skoleni.html>

⁴⁷ Tamtéž

spolu z Moravy, čímž je tento návrh možno považovat za zárodek pozdějšího hnutí dorostu. Bohužel návrh na této konferenci zatím přijat nebyl.

Jako první případ pomoci mládeže je zaznamenáno ošetřování raněných po zemětřesení v americkém San Francisku v roce 1906. „*Výrazný obrat v angažovanosti mládeže pod vlajkou Červeného kříže přinesla první světová válka. V Kanadě, USA, Austrálii, na Novém Zélandě a v některých zemích západní Evropy se děti zúčastnily některých pomocných prací pro strádající vojáky a civilní obyvatelstvo pod základním heslem „Sloužím“.* Odtud byl už jen krůček k založení prvních samostatných sekcí dorostu Červeného kříže ve světě.“⁴⁸ Dorost ČK jako první vznikl v Kanadě a to v roce 1913. Úkoly dorostu Červeného kříže byly shrnuty do tří základních bodů, které se v podstatě zachovaly dodnes:

1. Ochrana zdraví a života
2. Nezištná pomoc druhému
3. Mezinárodní přátelství.
4. Šíření znalostí o Ženevských úmluvách a mezinárodním humanitárním právu.

O bod číslo čtyři byly tyto úkoly dorostu Červeného kříže rozšířeny na 20. Mezinárodní konferenci ČK a ČP ve Vídni v roce 1965.⁴⁹

ČSČK se zaměřil na práci s mládeží záhy po svém vzniku, a tak za datum založení dorostu ČK lze tedy považovat 26. leden 1921, kdy ministerstvo školství a národní osvěty svým výnosem povolilo organizovat dorost ČSČK na školách. O rok později 27. – 28. července 1922 se uskutečnila v Paříži i I. Mezinárodní konference Dorostu ČK.

I když činnost dorostu může být úsměvná, vdčíme jim za mnohé, hlavně za hygienické návyky, které přetrvaly dodnes. I já si pamatuji, že při mých studijních letech byl na základní škole v každé třídě hygienický koutek s umyvadlem, mýdlem a ručníkem a to,

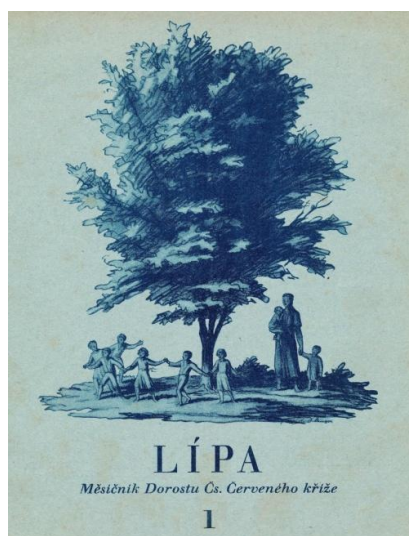
---

⁴⁸ ŠVEJNOHA Josef. *Červený kříž a červený půlměsíc*. [online]. 3. aktualizované vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2006, s. 33. [cit. 2015-09-01]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu/cz/edicehnuti/CKaCP.pdf>

⁴⁹ ŠVEJNOHA Josef. *Červený kříž a červený půlměsíc*. [online]. 3. aktualizované vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2006, s. 33. [cit. 2015-09-01]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu/cz/edicehnuti/CKaCP.pdf>

že jsme se přezouvali, byl také jeden z přínosů dorostu ČSČK. Vydával také dva časopisy. Měsíčník Lípa s přílohou pro nejmenší pod názvem Radost, který později začal vycházet samostatně. Tyto časopisy byly velmi oblíbené a na jejich tvorbě se podíleli mnozí známí umělci jako třeba Josef Lada. V letech 1930 – 1931 vyšel v nákladu 32 000 výtisků. Svým obsahem se zaměřoval na vzdělávání v celém širokém spektru předmětů. Na jeho stránkách jsme mohli objevit ukázky z klasické české i světové literatury, články o zdravotě, ale i přírodovědě, umění a zeměpisu. Časopis publikoval materiály věnované ochraně přírody, sbírání léčivých bylin, tělesné výchově a propagaci tance.⁵⁰

Obrázek 11: Měsíčník dorostu ČSČK časopis Lípa

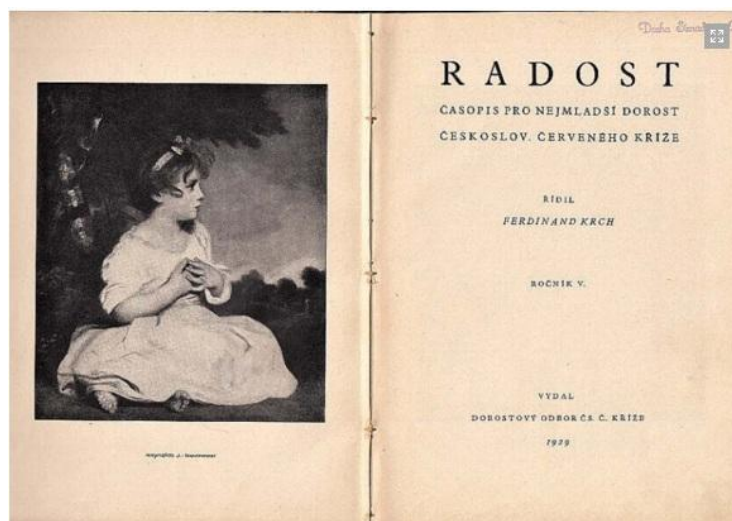

Zdroj: <http://www.detske-casopisy.cz/jeden-z-nejlepsich-mezivalecných-casopisu-lipa-11-rocnik-1930-31/>

---

⁵⁰ PROCHÁZKA, Jiří a Josef ŠVEJNOHA. *80 let dorostu Českého červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2000, 75 s. ISBN 80-239-2039-1.

Obrázek 12: Časopis pro nejmladší dorost ČSČK

Zdroj: <http://www.antikvariati-ol.cz/product/radost-casopis-pro-nejmladsi-dorost-rocnik-v:5595/>

Nábor nových členů hlavně v oblasti mládeže byl velmi úspěšný, neboť již v roce 1936, tedy 15 let od svého vzniku byl s počtem svých členů na 2. místě v Evropě a na 4. místě ve světě - měl 840 000 členů ve 38 000 třídách na 12 000 školách. Po 2. světové válce je také obnovena práce dorostu, která navazuje na stav před válkou. Obnovuje také svou vydavatelskou činnost a to vydáváním časopisu Zdravý svět. „*Vrcholu svého rozkvětu dosáhl dorost ČSČK v roce 1949, kdy sdružoval 1.400.000 členů ve více než 45000 třídách na téměř 15000 školách. Představovalo to tehdy více než 11 % obyvatelstva ČSR a řadilo nás to po USA na 2. místo na světě.*“⁵¹

Únorový politický převrat se dotkl také dorostu ČSČK a ten byl násilně začleněn do jednotné Pionýrské organizace a Československého svazu mládeže.

V Československu vzniklo v roce 1990 z původního Dorostu ČSČK hnutí Mládeže ČSČK. O tři roky později se po rozdělení republiky stala Mládež ČČK zvláštní složkou Českého červeného kříže. V roce 2005 sdružovala 967 členů působících v 36 okresech České republiky.⁵²

⁵¹ *Historie Českého červeného kříže* [online]. © 2003-2011 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenkyriz.zlin.cz/historie.html>

⁵² ŠVEJNOHA Josef. *Červený kříž a červený půlměsíc*. [online]. 3. aktualizované vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2006, s. 33. [cit. 2015-09-01]. Dostupné z: <http://www.cervenkyriz.eu/cz/edicehnuti/CKaCP.pdf>

Vzdělávací činnost dětí a mládeže u OS ČČK Zlín

OS ČČK Zlín se vzdělávání v předlékařské pomoci věnuje nejen dospělým, ale v rámci zdravotní výchovy organizuje také řadu akcí pro děti a mládež. Mezi jeho hlavní činnosti patří:

1. Letní tábor Mladý záchranář
2. Výuka předlékařské první pomoci pro žáky 9. tříd ZŠ
3. Výuka předlékařské první pomoci pro děti a mládež do 18 let
4. Zájmové kroužky Mladých zdravotníků I. a II. stupně a soutěž Hlídky mladých zdravotníků
5. Výuka předlékařské první pomoci pro studenty SŠ
6. Dopravní soutěže mladých cyklistů

„Všechny tyto akce mají společný cíl a tím je šíření zásad poskytování předlékařské první pomoci mezi zlínskou mládež, a to tak, aby absolventi základních škol znali nejen teoretický rámec, ale především, aby dokázali rychle a správně zasáhnout v případě stavu ohrožujícího člověka na životě. Mezi ty nejvýznamnější každoročně patří Den Salvatora, Projekt Živé náměstí, Bambiriáda aj. Cílem spolku je vzbuzovat zájem o první pomoc a motivovat širokou veřejnost k aktivitám, které mohou zachránit lidský život. Součástí bývá nácvik nepřímé masáže srdce na resuscitačním modelu i ukázka maskování raněných s možností ošetřování.“⁵³

---

⁵³ Zdravotní výchova dětí a mládeže [online]. © 2003-2011 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenykriz.zlin.cz/zdravotni-vychova.html>

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo přiblížit čtenáři události předcházející vzniku Červeného kříže, činnost v rámci Mezinárodního humanitárního práva a současné aktivity nejen ve světě, ale i v rámci Oblastního spolku ČK ve Zlíně.

V první části byly popsány konflikty a to jakými způsoby probíhaly včetně těch, které měly rozhodující vliv na vznik této organizace. Dále se práce věnuje skutkům osobností, které se podílely na jejím založení. Nejdůležitější částí je samotné založení a přijetí Ženevských úmluv, včetně rozeznávacích znaků, které jsou užívány touto organizací.

Bohužel ani tyto úmluvy nestačily a zdá se, že ani stačit nebudou k tomu, aby lidstvo při vedení ozbrojených konfliktů bylo humánní. Úmluvy tak musí být neustále aktualizovány na nové typy hrozeb. Z historie vyplynulo, že co není striktně v těchto úmluvách a protokolech zakázáno, považují státy za dovolené, i když by jim selský rozum měl říci, že správné to není. Je smutné, že i když většina států světa tyto dohody ratifikovala, tak se stále musí řešit případy jejich porušení. Dokonce dochází k útokům a usmrcování dobrovolníků, kteří se pouze snaží pomáhat.

Jsem rád, že Česká republika patří k zemím, které se k této organizaci připojila. Za to, že jsme vůbec součástí této organizace a máme takovou bohatou historii, vděčíme lidem, kteří se podíleli na jejím založení a jejich vytrvalosti i v dobách, kdy to neměli vůbec lehké.

Založení organizace jakou je Červený kříž je bezesporu jednou z mála věcí, na kterou může být lidstvo hrdé. Ukázalo se tak, že jsme schopni lidskosti, soucitu a nejsme jen zvířata, ženoucí se za zabíjením a dobýváním. I když cesta, po které šly osobnosti, jako byl Henri Dunant a další zakladatelé, byla trnitá. Nakonec se vše povedlo a tato organizace si našla své místo ve společnosti. Nebýt těchto odvážných osobností, kdo ví, jak dlouho by ještě trvala lhostejnost nad utrpením vojáků zraněných v boji. Je vidět, že pokud je správná myšlenka prosazena, dokáže spojit i znesvářené strany pro dobrou věc jakou tato humanitární organizace bezesporu je.

V souvislosti se současným děním ve světě je potřeba si připomínat důležitost lidské solidarity a humanity, která, jak se zdá, lidstvu stále chybí. Vzrůstající hrozba ze strany Islámského státu a vlny uprchlíků bojících se o své životy a především o životy svých dětí prověří, do jaké míry jsme ochotni doopravdy pomoci. Zatím to však vypadá, že obavy a strach převládají nad lidskou solidárností.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BÍLKOVÁ, Veronika (ed.) a Marek JUKL (ed.). *Mezinárodní humanitární právo: odpovědi na vaše otázky*. Praha: Český červený kříž, c2009, 41 s. ISBN 978-80-87036-37-2.

FUCHS, J. *Mezinárodní humanitární právo*. Praha: Ministerstvo obrany – Agentura vojenských informací a služeb, 2007. ISBN 978-80-7278-424-0.

JUKL, Marek. *Ženevské úmluvy a dodatkové protokoly: (stručný přehled)*. 2., dopl. vyd. Praha: Český červený kříž, 2005, 47 s. ISBN 80-254-1792-1.

PROCHÁZKA, Jiří a Josef ŠVEJNOHA. *80 let dorostu Českého červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2000, 75 s. ISBN 80-239-2039-1.

ŠVEJNOHA, Josef. *Historie Mezinárodního Červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2008, 151 s. ISBN 978-80-87036-28-0.

ŠVEJNOHA, Josef. *Červený kříž a Červený půlměsíc*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Český červený kříž, 2006, 50 s. ISBN 80-254-4768-5.

ŠVEJNOHA, Josef. *Alice Masaryková první předsedkyně Československého červeného kříže*. 1. vyd. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2003, 107 s. ISBN 80-239-2033-2

ŠVEJNOHA, Josef. *Hana Benešová: čestná předsedkyně Československého červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2005, 75 s. ISBN 80-254-4544-5

Seznam použitých internetových zdrojů

Český červený kříž. *Diseminační manuál*. Praha : Český červený kříž, 2001, 255 s. 2004 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: http://www.cervenyriz.eu/cz/mhp_knihovna/MANUAL/Diseminacni_manual.pdf

Český červený kříž. [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.eu>

DRAHOKOUPILOVÁ, Markéta. *Historie Československého ČK*. [online]. [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.sosfalknov.cz/ostatni/cervenyriz/historie-ceskoslovenskeho-cerveneho-krize/>

DUNANT, Henri. *Vzpomínka na Solferino*. [online]. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2004 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: http://www.cervenyriz.eu/cz/mhp_knihovna/solferino.pdf

Historie Českého červeného kříže [online]. © 2003-2011 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenyriz.zlin.cz/historie.html>

JUKL, Marek. *Současné trendy MHP v oblasti zákazu některých konvenčních zbraní* [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenkykriz.eu/cz/trendy.aspx#A3>

Novinky. *Šéf Červeného kříže v Moskvě: Humanitární konvoje? Spíš invaze.* [online]. © 2003-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/357239-sef-cerveneho-krize-v-moskve-humanitarni-konvoje-spis-invaze.html>

Novinky. *V Sýrii se dál bojuje, Annan věří v příměří.* [online]. © 2003-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zahranicni/blizky-a-stredni-vychod/264011-v-syrii-se-dal-bojuje-annan-veri-v-primeri.html>

ŠVEJNOHA, Josef. *HENRI DUNANT: zakladatel mezinárodního hnutí Červeného kříže.* [online]. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2004 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenkykriz.eu/cz/edicehnuti/dunant.pdf>

ŠVEJNOHA, Josef. *FLORENCE NIGHTINGALOVÁ: zakladatelka dobrovolné ošetrovatelské péče.* [online]. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2004 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenkykriz.eu/cz/edicehnuti/florence.pdf>

Telegraficky ze světa Červeného kříže. [online]. © 1999-2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: <http://www.cervenkykriz.eu/cz/482.aspx>

WIKIPEDIE. *Mezinárodní červený kříž.* [online]. © 6. 7. 2015 [cit. 2015-09-30]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mezinárodní_červený_kříž

SEZNAM ZKRATEK

AČR	-	Armáda České republiky
ČČK	-	Český červený kříž
ČK	-	Červený kříž
ČP	-	Červený půlměsíc
ČSČK	-	Československý červený kříž
DP	-	Dodatkový protokol
MČK	-	Mezinárodní Červený kříž
MF ČK a ČP	-	Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce
MHP	-	Mezinárodní humanitární právo
MH ČK a ČP	-	Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce
MVČK	-	Mezinárodní výbor Červeného kříže
OS	-	Oblastní spolek
OSN	-	Organizace spojených národů
ROE	-	Rule of Engagement (Pravidla použití síly)
ŽÚ	-	Ženevské úmluvy

SEZNAM OBRÁZKŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Výbor pěti	15
Obrázek 2: Ženevská úmluva	16
Obrázek 3: Vlajka Červeného kříže	17
Obrázek 4: Vlajka Červeného půlměsíce	17
Obrázek 5: Vlajka Červeného krystalu	18
Obrázek 6: Ocenění pro bezplatné dárce krve	19
Obrázek 7: Dr. Alice Masaryková	35
Obrázek 8: Dárcovství krve	38
Obrázek 9: Logo Vodní záchranné služby	39
Obrázek 10: Medaile Henriho Dunanta	39
Obrázek 11: Měsíčník dorostu ČSČK časopis Lípa	46
Obrázek 12: Časopis pro nejmladší dorost ČSČK	47

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Roman Brázdil

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Činnost Mezinárodního Červeného kříže

Rok: 2016

Počet stran textu bez příloh: 43

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 7

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 12

Vedoucí práce: PaedDr. František Parkan